

Täysistunto

Tiistai 18.5.2021 klo 13.59—20.52

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 19/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 2/2021 vp

Toinen käsittely

Puhemies Anu Vehviläinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Risikko.

Keskustelu

20.41 **Paula Risikko kok:** Arvoisa puhemies! Ihan vain lyhyesti totean sen, että tässä esityksessähän ehdotetaan muutettavaksi valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia. Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetussa laissa vapaan sivistystyön oppilaitosten ylläpitäjille säädettäisiin mahdolliseksi tallentaa vapaan sivistystyön vapaatavoitteisen koulutuksen suoritustietoja valtakunnalliseen opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaiseen tietovarantoon, ja tallentaminen edellyttäisi opiskelijan suostumusta.

Tämä koettiin valtavan tärkeäksi laiksi juuri siitä syystä, että nämä opintosuoritukset rekisteröitäisiin ja tallennettaisiin. Me todettiin se, että tämä laki tarvitaan muun muassa siitä syystä, kun on jatkuva oppiminen. Jatkuvan oppimisen järjestelmää tehdään, mutta myös oppivelvollisuuden pidentämiseen liittyen on tuiki tärkeää, että opintosuoritukset on myös vapaan sivistystyön puolella rekisteröity ja tallennettu.

Siinä sitten myöskin keskusteltiin tästä suostumuksesta, eli mikäli ei suostumusta anna suoritusten rekisteröimiseksi, niin saattaahan se ihminen sitten yhtäkkiä tullakin siihen tuuminkiin, että kylläpä olisi kiva, kun minulla olisi rekisterissä ne minun suoritukset. Siitä syystä tarkennettiin meidän mietintöömme, että jos kerta on päädytty rekisteröimään ja tallentamaan, niin ne suoritukset pitää myöskin arvioida, niin että olisi jälkikäteen sitten mahdollisuus, jos se kielto muuttuukin suostumukseksi, ne tallentaa. Siinä on tietysti koulutuksen järjestäjällä aina mahdollisuus miettiä sitä, mitkä kurssit ovat sellaisia, mitkä lähtökohtaisesti ovat niitä, jotka sinne rekisteriin laitetaan.

Kaiken kaikkiaan tämä liittyy myös osaamisen tunnustamiseen ja tunnistamiseen, ja sillä on suuri merkitys, kun puhumme jatkuvasta oppimisesta, että opiskelijoitten suoritukset todentuvat ja tallentuvat. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Asell.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2021 vp

20.43 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan, että vapaan sivistystyön oppilaitoksille säädettäisiin mahdolliseksi tallentaa vapaan sivistystyön koulutuksen suoritus tietoja valtakunnalliseen opinto- ja tutkintorekisteriin, Koski-tietovarantoon. Näitä vapaan sivistystyön oppilaitoksia ovat kansalaisopistot, kansanopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset ja opintokeskukset.

Tämä tietojen tallentaminen edellyttäisi opiskelijan antamaa suostumusta oppilaitoksen ylläpitäjälle. Tallentamisen jälkeen henkilö voisi pääsääntöisesti itse hallinnoida tietovarannossa olevia tietoja Oma Opintopolku -palvelussa. Palvelussa henkilö voi antaa suostumuksen tietojen luovuttamiseen muodostamalla palvelussa esimerkiksi työnantajalle lähetettävän linkin tietovarannossa oleviin opintosuorituksiinsa. Jos opiskelija ei halua luovuttaa tietoja mihinkään, tiedot ovat pääsääntöisesti vain henkilön itsensä ja tiedot tallentaneen oppilaitoksen ylläpitäjän ja tietovarannon ylläpitäjän saatavilla.

Opiskelijalle, tallennettuja tietoja jatkohyödyntävälle oppilaitokselle tai työelämän edustajalle esitetyllä vapaatavoitteisten koulutustietojen tallentamisella arvioidaan olevan myönteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Tiedot ovat ilmaiseksi ja nopeasti opiskelijan käytettävissä ajasta ja paikasta riippumatta, mikä edistää luotettavan tiedon saatavuutta ja oikeutta omaan dataan.

Esityksellä siis edistetään jatkuvaa oppimista tukemalla kansalaisia opintojen suorittamisessa, työmarkkinoille sijoittumisessa ja työhaussa mahdollistamalla vapaassa sivistystyössä hankittua osaamista kuvaavien suoritus tietojen vieminen Koski-tietovarantoon. Uudistus saattaa muun muassa nopeuttaa aikuisten muiden oppilaitosmuotoisten tutkintojen suorittamista, millä on pitkällä aikavälillä positiivisia vaikutuksia.

Sivistysvaliokunta katsoo, että ehdotettu muutos tukee osaltaan jatkuvan oppimisen parlamentaarisen työryhmän linjausta, jonka mukaan työelämässä ja muualla hankittua osaamista tulee tunnustaa ja tunnustaa. Valiokunta painotti mietinnössään, että oppilaitoksen ylläpitäjän on ennen suostumuksen antamista annettava opiskelijalle tietoa siitä, kuinka tietovarantoon tallennettuja tietoja voidaan käsitellä, luovuttaa ja säilyttää. Suostumuksesta tulee käydä ilmi, että se on annettu vapaaehtoisesti ja nimenomaisesti. Alaikäiseltä lapselta tarvitaan tietojen tallentamiseen myös tämän huoltajan tai muun laillisen edustajan suostumus. Oppilaitoksen ylläpitäjän on säilytettävä suostumus pysyvästi ja tehtävä siihen merkintä, jos suostumus myöhemmin peruutetaan. Suostumuksen voi milloin tahansa peruuttaa ilmoittamalla siitä Opetushallitukselle, jonka on edelleen ilmoitettava peruuttamisesta oppilaitoksen ylläpitäjälle.

Tämä hallituksen esitys on saanut asiantuntijoiden lausunnoissa hyvän vastaanoton ja kannatusta, ja se on hyvä uudistus. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Multala.

20.46 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Jälleen yksi sellainen hallituksen esitys, jota voi hyvillä mielin kannattaa, ja näin teenkin.

Tässä hallituksen esityksessä edistetään sitä tavoitetta, jota nyt jo jonkin aikaa ollaan pyrittä viemään eteenpäin, että mahdollisimman laajasti erilaiset tutkintasuoritukset löytyisivät valtakunnallisesta Koski-rekisteristä ja siellä sitten niin se opiskelija kuin sitten oppi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 58/2021 vp

laitos voisivat seurata sitä edistymistä. Nyt tässä todella laajennetaan Koski-rekisteriä myös tänne vapaan sivistystyön puolelle.

Arvoisa puhemies! Kyllä edelleen on työtä tehtävänä, että tämä saadaan kaikilta osin hyvin käyttöön, siten että todella se osaaminen ja oppiminen tunnustetaan ja tunnustetaan näin digitaalisestikin. Siten sitä voidaan myös hyödyntää sitten jatkossa entistä laajemmin esimerkiksi työnhaussa, sen oman osaamisen osoittamisessa.

Mutta tässä hallituksen esityksessä edetään oikeaan suuntaan — kannatettava esitys.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Risikko.

20.48 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä: Kun tuossa äsken selvitin, mikä täällä tarkennettiin, niin luen sen täältä ihan. Eli mietinnössä todetaan sivulla 3: ”Jos koulutuksen ylläpitäjä on päättänyt tarjota mahdollisuuden opintosuoritusten tallentamiseen Koski-tietovarantoon tiettyä koulutusta koskien, tähän koulutukseen osallistuneiden osaaminen tulee opiskelijoiden pyytäessä arviointia arvioida samoin periaattein myös niiden opiskelijoiden kohdalla, jotka eivät ole antaneet suostumustaan opintosuoritustensa tallentamiseen. Tämä on opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää.” Tämän haluan sen tähden nyt erityisesti nostaa vielä tässä istunnossa, että tämä tulisi huomioiduksi, koska tämä ei ole niin itsestäänselvyys. Jos lähtökohta lailla on se, että koulutuksen järjestäjä ensiksikin päättää sen, mistä se tarjoaa tätä opintosuoritusten tallentamista, ja se aikaansaa sen, että pitää arvioida, niin sitten jos käykin niin, että se opiskelija, joka on alun perin kieltäytynyt, että ei tallenneta hänen tietojaan, päätyykin siihen, että hän haluaa ne tallennettavaksi, ja sitten ei olekaan arvioitu tätä opiskelijan osaamisen suoritusta, niin sitten se tulee ongelmaksi. Nyt täällä tarkennetaan se nimenomaan: aina jos koulutuksen ylläpitäjä on päättänyt tarjota mahdollisuuden opintosuoritusten tallentamiseen tiettyä koulutusta koskien, tähän koulutukseen osallistuneiden osaaminen tulee opiskelijoiden pyytäessä arviointia arvioida.

Ja yksimielinen oli mietintö. — Näin, kiitos.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 19/2021 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.